

פוסט משל עצמך: אימהות מייצרות וצורכות מופעי זהות בעמוד הפייסבוק "מאמאצחיק"

עינבל יצחק¹ ומתן אהרוני²

תקציר

להפוך לאימא בחברה הישראלית בעידן של מודרניות מאוחרת היא משימה מאתגרת בשל המתחים, הלבטים והדרישות הנלווים לזהות חברתית זו, המושכים לכוונים מנוגדים - מסורתיים ומודרניים כאחד. באקלים חברתי זה נוסדה במרץ 2017 קהילת "מאמאצחיק" ברשת החברתית פייסבוק כקבוצה סגורה המיועדת לנשים בלבד, שהפכה לקהילה המקוונת הגדולה בישראל. עיקר עיסוקה בזהות האימהית וההתמודדות עם הילדים, ניהול בית ועבודה, בני זוג, ודימוי גוף בעזרת אמצעים הומוריסטיים ופרפורמטיביים.

המחקר מבוסס על ניתוח תמטי של ראיונות עומק ושל פוסטים שפורסמו בעמודי הפייסבוק והאינסטגרם הפתוחים בהם מתפרסמים פוסטים פופולאריים מהקבוצה הסגורה כדי לענות על השאלות הבאות: (1) מהם מאפייני התכנים המועלים בעמודי הפייסבוק והאינסטגרם ו(2) כיצד אימהות חברות קבועות בקהילה משתמשות, מפרשות וחוות את פעילותה ברשת ואת הזהות העומדת במרכזה.

ממצאי המחקר מלמדים כי קהילה זו מציגה אלטרנטיבה חתרנית לנורמות המקובלות השמרניות סביב דמותה של האם המודרנית במרחב מקוון בעל אופי קרנבליסטי. היא מציעה כלים לעיצוב מודל חדש של "אימהות מקוונת חוצת גבולות", שהיא זהות אימהית ליברלית פמיניסטית ברשת. הקהילה מספקת לעוקבות במרחב המקוון פורקן זמני ללחצים החברתיים ותחושת העצמה אישית בעזרת מופעי זהות חתרניים מבדרים. האלטרנטיבה למקובל באה לידי ביטוי ביצירת הומור פמיניסטי חתרני כנגד ההגמוניה הפטריארכלית המאתגר את אידיאל "האימהות האינטנסיבית". האימהות המשתתפות בקהילה מציגות שיח סובייקטיבי על זהותן האימהית, גופן וחוויותיהן ובכך מוצגת חתירה נגד האידיאל הנשי והאימהי בתרבות הפטריארכלית.

מילות מפתח: הומור פמיניסטי, אימהות אינטנסיבית, אימהות מקוונת, קהילות ברשת, ייצוג תקשורתי

¹ עינבל יצחק דוקטורנטית בבית הספר לתקשורת, אוניברסיטת אריאל inbalzz@gmail.com

² ד"ר מתן אהרוני בית הספר לתקשורת, אוניברסיטת אריאל matanah@ariel.ac.il

